

คำวินิจฉัยของ นายศักดิ์ เตชะชาญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๕/๒๕๕๖

วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๖

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคพลังมหาชน

นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคพลังมหาชน ผู้ถูกร้อง เนื่องจากผู้ถูกร้องจงใจฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ และข้อบังคับพรรคผู้ถูกร้อง ซึ่งเป็นเหตุยุบพรรคผู้ถูกร้องได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ขอให้คำสั่งยุบพรรคการเมือง ผู้ถูกร้อง ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ ฯ ดังกล่าว

ข้อเท็จจริง สรุปได้ว่า ผู้ถูกร้อง ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๒ ถึงผู้ร้อง แจ้งว่า ผู้ถูกร้อง ได้จัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ณ โรงแรมรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร และที่ประชุมได้มีมติแต่งตั้งกรรมการบริหารพรรคเพิ่มเติม เปลี่ยนแปลงชื่อภาษาอังกฤษของพรรคและย้ายที่ทำการพรรคแห่งใหม่จึงขอแจ้งการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรค พร้อมกับได้ส่งรายงานการประชุมและรายชื่อผู้เข้าประชุม จำนวน ๑๑๘ คน ให้ทราบด้วย ต่อมานายสุวิทย์ ธนาปกิจ เภรฎุกฎิพรรคผู้ถูกร้อง มีหนังสือ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๒ คัดค้านการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ต่อผู้ร้องว่า การประชุมใหญ่ดังกล่าวไม่มีการดำเนินการหรือลงมติใดๆ เพราะมีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ ๕๕ คน ไม่ครบองค์ประชุมตามข้อบังคับพรรค รายงานการประชุมและผู้เข้าร่วมประชุมไม่ตรงตามความจริง ผู้ร้อง จึงมีหนังสือถึงคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง จำนวน ๒๒ คน ให้ชี้แจงตามคำคัดค้านดังกล่าว โดยให้นำเอกสารที่เกี่ยวข้องไปประกอบการชี้แจงด้วย ซึ่งก็มีกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ๘ คน รวมทั้งนายสุวิทย์ ผู้คัดค้าน ชี้แจงว่าในวันประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ ของพรรคผู้ถูกร้อง นั้น มีสมาชิกพรรคมาร่วมประชุมเกินกว่าหนึ่งร้อยคน ซึ่งครบองค์ประชุมตามข้อบังคับ ส่วนเรื่องที่นายสุวิทย์ ร้องคัดค้านเกิดจากความเข้าใจคลาดเคลื่อน และขอถอนคำร้องคัดค้าน โดยพรรคผู้ถูกร้อง มีหนังสือชี้แจงยืนยันว่าการประชุมใหญ่ถูกต้องเป็นไปตามข้อบังคับพรรค พร้อมกับส่งสำเนาใบสมัครสมาชิกพรรค ทะเบียนสมาชิกพรรค และร่างข้อบังคับพรรคให้ผู้ร้องด้วย แต่จากการตรวจสอบของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งได้ตรวจสอบทะเบียนสมาชิกที่ได้ลงนามในบัญชีผู้ร่วมประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๒

ของพรรคผู้ถูกร้อง ตั้งแต่หมายเลข ๖๐ เป็นต้นไป มีลักษณะเหมือนลงนามด้วยบุคคลคนเดียวกัน ทั้งเอกสารเกี่ยวกับสมาชิกดังกล่าวยังไม่ชัดเจน และเสนอให้ผู้ร้องใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ๑ มาตรา ๗ เรียกบุคคลผู้เข้าประชุมโดยเฉพาะบุคคลตั้งแต่ลำดับที่ ๖๐ เป็นต้นไป มาสอบถามข้อเท็จจริง และเสนอให้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการที่แต่งตั้งแทนกรรมการที่ลาออกไปก่อน ซึ่งที่ประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาผู้ร้องก็เห็นด้วย ผู้ร้อง จึงได้มีหนังสือตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคแทนกรรมการที่ออกไป และเรียกบุคคลผู้มีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่ของผู้ถูกร้อง เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๒ โดยวิธีสุ่มเฉพาะบุคคลตั้งแต่หมายเลข ๖๐ เป็นต้นไป จำนวน ๑๒ คน แต่มาชี้แจงเพียง ๗ คน โดยชี้แจงในทำนองเดียวกันว่าเป็นสมาชิกและเข้าร่วมประชุมในวันดังกล่าว แต่ที่ประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาผู้ร้องมีข้อสังเกตว่าลายเซ็นผู้เข้าประชุมใหญ่พรรคผู้ถูกร้องตั้งแต่ลำดับที่ ๖๐ เป็นต้นไป มีความคล้ายกันมากเหมือนเป็นลายเซ็นของคนคนเดียวกัน ประกอบกับผู้ให้ปากคำบางคนที่ได้แจ้งให้มาสอบปากคำไม่ได้มาให้ปากคำด้วยตนเอง กรณีมีปัญหาสมควรตรวจสอบข้อเท็จจริงให้กระจ่างก่อน ผู้ร้อง จึงได้มอบให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบข้อเท็จจริง ซึ่งการดำเนินการตรวจสอบต่างๆ ได้ขอความเห็นชอบจากผู้ร้อง และก่อนนำเสนอผลการตรวจสอบต่อผู้ร้องก็ได้ให้คณะกรรมการที่ปรึกษาของผู้ร้องพิจารณาด้วย ส่วนการตรวจสอบหลักฐานทางทะเบียนราษฎรได้ขอให้สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครองดำเนินการ สำหรับการสอบปากคำผู้เกี่ยวข้องก็ได้มอบให้ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรอำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย และอำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานครและประจำจังหวัดที่เกี่ยวข้องอีก ๑๐ จังหวัด ดำเนินการแทนผู้ร้อง โดยให้มีอำนาจเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่นั้นๆ มาให้คำชี้แจงหรือส่งมอบเอกสารเพื่อประกอบการพิจารณาหรือตรวจสอบได้สรุปผลการดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง ปรากฏว่า ในจำนวนผู้มีรายชื่อในบัญชีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน ๑๐๖ คน และที่ผู้ถูกร้องขอเพิ่มรายชื่ออีก ๓ คน รวม ๑๐๙ คน นั้น มี ๑๖ คน ให้ถ้อยคำยืนยันว่า ไม่ได้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรค ผู้ถูกร้อง ในครั้งดังกล่าว ทำให้องค์ประชุมไม่ครบ ๑๐๐ คน ตามข้อบังคับของพรรคผู้ถูกร้อง การแจ้งให้ผู้ร้องพิจารณาตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรค ซึ่งเป็นกิจการที่กำหนดให้พรรคการเมืองต้องดำเนินการโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรค ตามมาตรา ๒๕ และที่ประชุมใหญ่ต้องประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารพรรค ผู้แทนของสาขาพรรค และสมาชิกตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มิได้กระทำโดยที่ประชุมใหญ่ พรรคผู้ถูกร้องจึงไม่ได้ดำเนินการตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติ ๑ ดังกล่าว กรณีมีเหตุที่จะยุบพรรคผู้ถูกร้องได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) และวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ๑ ผู้ร้อง จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัย ลำเนาคำร้องให้ผู้ถูกร้อง เพื่อชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

ผู้ถูกร้อง ชี้แจงสรุปว่า ในวันประชุมใหญ่ตามที่ถูกกล่าวหา ผู้ถูกร้องไม่ได้ตรวจบัตรประจำตัว สมาชิกพรรคและบัตรประจำตัวประชาชนของสมาชิกพรรคที่เข้าร่วมประชุม เพียงแต่ขอร้องให้ผู้เข้าร่วมประชุม ทุกคนลงลายมือชื่อไว้เพื่อเป็นหลักฐาน จึงไม่อาจทราบได้ว่ารายชื่อและลายมือชื่อของผู้เข้าร่วมประชุม นั้น ถูกต้องมากน้อยเพียงใด ผู้ร้องเสนอคำร้องนานเกินกว่า ๑๕ วัน นับแต่วันที่ความปรากฏต่อผู้ร้องแล้ว ขอให้ยกคำร้อง และมีคำสั่งให้ผู้ร้องตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรค ผู้ถูกร้อง ตามมติของที่ประชุมใหญ่ผู้ถูกร้องด้วย

พิจารณาคำร้อง คำร้องเพิ่มเติม คำชี้แจง คำชี้แจงเพิ่มเติม และเอกสารประกอบคำร้องและ คำชี้แจง ของผู้ร้องและผู้ถูกร้องตามลำดับแล้ว มีประเด็นที่จะต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่ง ยุบพรรคพลั้งมหาชน ผู้ถูกร้อง ตามคำร้อง เนื่องจากผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ หรือไม่

แต่จากคำชี้แจงของผู้ถูกร้อง ที่ว่าผู้ร้องเสนอคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญนานเกินกว่าสิบห้าวัน นับแต่วันที่ความปรากฏต่อผู้ร้องแล้ว ดังนั้น ปัญหาในเบื้องต้นจึงเห็นควรพิจารณาวินิจฉัยก่อนว่า ผู้ร้อง ได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญขอด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ มาตรา ๖๕ วรรคสอง ที่บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมือง ตามคำร้องของนายทะเบียนให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น” หรือไม่ เห็นว่า คำร้องและ คำชี้แจงฟังได้ตรงกันว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเสนอเรื่องให้ผู้ร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคพลั้งมหาชน ผู้ถูกร้อง เมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๔ และผู้ร้องเห็นชอบและลงนาม ในคำร้องยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญในวันเดียวกัน ซึ่งเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งก็นำ คำร้องดังกล่าวยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญในวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ หลังจากผู้ร้องลงนามในคำร้องเพียง ๗ วันเท่านั้น ซึ่งถือว่าผู้ร้องทราบเมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๔ ว่ามีเหตุยุบพรรคพลั้งมหาชน ผู้ถูกร้อง ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) อันเป็นวันที่ความปรากฏต่อผู้ร้องซึ่งเป็นนายทะเบียน มิได้นับเอาวันที่ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งพบว่ามีเหตุที่จะต้องยุบพรรคการเมืองตามกฎหมายเป็นวันที่ ความปรากฏต่อผู้ร้อง ทั้งนี้ตามนัยแห่งคำวินิจฉัยที่ ๑/๒๕๕๕ ของศาลรัฐธรรมนูญ คำร้องยื่นต่อ ศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน ผู้ร้อง ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ปัญหาผู้ถูกร้องได้ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ หรือไม่ นั้น มาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ ฯ ดังกล่าว บัญญัติว่า “ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามนโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมืองและมติที่ประชุมใหญ่พรรคการเมือง” การดำเนินกิจการของพรรคการเมือง จึงเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น แต่การเปลี่ยนแปลงนโยบาย ข้อบังคับ รวมทั้งกรรมการบริหารพรรค ต้องกระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรค ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ มาตรา ๒๕ ซึ่งบัญญัติว่า “เมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองแล้ว การดำเนินกิจการดังต่อไปนี้ ให้พรรคการเมืองกระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง

(๑) การเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคการเมือง

(๒) การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคการเมือง

(๓) การเลือกตั้งหัวหน้าพรรคการเมือง รองหัวหน้าพรรคการเมือง เลขานุการพรรคการเมือง รองเลขานุการพรรคการเมือง เภรัณูฎิพรรคการเมือง โฆษกพรรคการเมือง และกรรมการบริหารอื่น

... ฯลฯ ...”

ที่ประชุมใหญ่ต้องประกอบด้วยบุคคลตามที่มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ ที่บัญญัติว่า “ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองต้องประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้แทนของสาขาพรรคการเมือง และสมาชิกตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของพรรคการเมือง” ซึ่งคดีนี้พรรคพลังมหาชนผู้ถูกร้องซึ่งเป็นพรรคการเมือง มีข้อบังคับของพรรค ข้อ ๖๕ ว่า “การประชุมใหญ่สามัญหรือวิสามัญประกอบด้วยสมาชิกของพรรค ดังต่อไปนี้ (๑) กรรมการบริหารพรรค (๒) สมาชิกของพรรคที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในขณะนั้น (๓) สมาชิกที่เป็นรัฐมนตรีในขณะนั้น (๔) ผู้แทนของสาขาพรรคตามข้อ ๖๕ ในกรณีที่มีสาขาพรรค (๕) สมาชิกที่ได้รับเชิญจากคณะกรรมการบริหารพรรค” และข้อ ๗๐ ว่า “ในการประชุมใหญ่ต้องมีสมาชิกตามข้อ ๖๕ มาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคนจึงจะเป็นองค์ประชุม ... ฯลฯ ...” ซึ่งเมื่อได้มีการประชุมใหญ่ดังกล่าว และมีการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค กรรมการบริหารพรรค รวมทั้งเปลี่ยนแปลงที่อยู่ของพรรคแล้ว พรรคการเมืองผู้ถูกร้อง ต้องแจ้งการเปลี่ยนแปลงต่อนายทะเบียน ผู้ร้อง เพื่อพิจารณาแก้ไขและตอบรับการเปลี่ยนแปลงต่อไป ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ มาตรา ๓๓ บัญญัติว่า “เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมืองหรือรายการตามมาตรา ๑๓ วรรคสอง (๕) ที่จัดแจ้งไว้กับนายทะเบียน หรือรายละเอียดที่แจ้งไว้ในแบบ

ตามมาตรา ๓๐ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นหนังสือต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้พิจารณาแก้ไขรายละเอียดดังกล่าว

การเปลี่ยนแปลงตามวรรคหนึ่งจะสมบูรณ์ต่อเมื่อได้รับแจ้งการตอบรับการเปลี่ยนแปลงจากนายทะเบียนและให้นำมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

... ฯลฯ ...”

ข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำร้องเพิ่มเติม คำชี้แจง คำชี้แจงเพิ่มเติม ประกอบเอกสารฟังได้ว่า พรรคพลังมหาชน ผู้ถูกร้อง จัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ณ โรงแรมรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร หลังจากนั้น ผู้ถูกร้องได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๒ ถึงนายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง แจ้งให้ผู้ร้องทราบและพิจารณาตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคตามมติที่ประชุมใหญ่ข้างต้น ปัญหาที่จะต้องพิจารณาวินิจฉัยมีว่า พรรคพลังมหาชน ผู้ถูกร้อง ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ๙ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ และข้อบังคับของผู้ถูกร้องดังกล่าวหรือไม่ นั้น เห็นว่า ปรากฏตามคำร้อง และเอกสารประกอบคำร้องว่าก่อนที่ผู้ร้องจะได้พิจารณาเพื่อตอบรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๒ นายสุวิทย์ ธนาปกิจ ซึ่งเป็นเหรียญพรรคผู้ถูกร้อง ได้ร้องคัดค้านการแต่งตั้งกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ว่า การประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ ในวันดังกล่าว ไม่มีการพิจารณาเพื่อดำเนินการหรือลงมติใดๆ มีผู้เข้าร่วมประชุมไม่ครบองค์ประชุมตามข้อบังคับ เอกสารที่เกี่ยวกับรายงานการประชุมและผู้เข้าประชุมที่เสนอต่อผู้ร้อง ไม่ตรงตามความจริง ผู้ร้อง จึงได้เรียกคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง จำนวน ๒๒ คน มาชี้แจง แต่มาชี้แจงแค่ ๔ คน โดยผู้ถูกร้องมีหนังสือชี้แจงมาด้วยว่า การประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ มีสมาชิกพรรคเข้าร่วมประชุม ๑๐๘ คน ถูกต้องและเป็นไปตามข้อบังคับ แต่จากการตรวจสอบทะเบียนสมาชิกที่ได้ลงนามในบัญชีผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ ของสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้ง ตั้งแต่หมายเลข ๖๐ เป็นต้นไป รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่มีลักษณะเหมือนลงนามด้วยบุคคลคนเดียวกัน และเมื่อผู้ร้องได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบทะเบียนสมาชิกพรรค ณ สำนักงานใหญ่ของพรรคพลังมหาชน ผู้ถูกร้อง ก็พบเอกสารที่เกี่ยวกับสมาชิกดังกล่าวยังไม่ชัดเจนเนื่องจากเอกสารบางส่วนไม่มีการลงชื่อสมาชิก ผู้ร้องจึงใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ๙ มาตรา ๗ ที่บัญญัติว่า “ในการปฏิบัติหน้าที่ของนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้นายทะเบียนมีอำนาจเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้คำชี้แจงหรือให้ส่งเอกสารมาเพื่อประกอบการพิจารณาหรือตรวจสอบได้” เรียกบุคคลผู้มีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่ของ

พรรคผู้ถูกร้อง เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๒ โดยวิธีสุ่มเฉพาะบุคคลตั้งแต่หมายเลข ๖๐ เป็นต้นไป จำนวน ๑๒ คน แต่มาชี้แจงเพียง ๗ คน ซึ่งได้ชี้แจงว่าเป็นสมาชิกและเข้าร่วมประชุมใหญ่ด้วย แต่ที่ประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาผู้ร้อง ในคราวประชุม ครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๒ มีข้อสังเกตว่า ลายเซ็นผู้เข้าประชุมใหญ่พรรคผู้ถูกร้อง ตั้งแต่ลำดับที่ ๖๐ มีความคล้ายกันมาก เหมือนเป็นลายเซ็นของคนคนเดียวกันประกอบกับผู้ให้ปากคำบางคนที่ได้แจ้งให้มาสอบปากคำไม่ได้มา ให้ปากคำด้วยตนเอง ต่อมาจึงได้ให้สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ตรวจสอบรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่อย่างเป็นทางการต่อไป และให้ผู้ถูกร้องยืนยันบุคคลที่เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ จำนวน ๑๑๘ ราย เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง ซึ่งผู้ถูกร้องก็ได้ยืนยันว่า เป็นสมาชิกที่เข้าร่วมประชุม จำนวน ๑๐๕ คน การเขียนชื่อผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่ เจ้าหน้าที่พรรคเป็นผู้เขียน แล้วให้ผู้เข้าร่วมประชุมเซ็นชื่อในช่องลายเซ็น เป็นเหตุให้ลายเซ็นผิดจากความเป็นจริงหลายคน ผู้ร้อง จึงให้สอบสวนข้อเท็จจริงต่อไป โดยให้พนักงานสอบสวนที่มาช่วยราชการที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ดำเนินการเรียกมาสอบ ๑๔ คน ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรอำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย ๓ คน และผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรอำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น ๑ คน และให้ผู้ดำเนินการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานคร และที่ประจำจังหวัดที่เกี่ยวข้อง ทำการสอบปากคำบุคคลที่มีรายชื่อว่าเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง ซึ่งเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ ตั้งแต่ลำดับที่ ๖๐ เป็นต้นไปด้วย และในส่วนของผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรอำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย จำนวน ๓ คน คือ นางสุคนธ์ (ลำดับที่ ๗๕) นายเบียง (ลำดับที่ ๗๘) และนางหนูเอื้อ (ลำดับที่ ๖๕) ต่างให้ปากคำว่ามีเคยเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง และไม่ได้มีบัตรสมาชิกพรรคทั้งมิได้เข้าร่วมประชุม สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเลย ซึ่งสอบปากคำ ๑๒ ราย จากจำนวนรายชื่อทั้งหมดที่แจ้ง ๒๔ ราย ปรากฏว่า ไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง และไม่ได้เข้าประชุม ๕ ราย คือ นางหลั่น (ลำดับที่ ๖๓) นางอำไพ (ลำดับที่ ๗๑) นางสาวหนูคิด (ลำดับที่ ๗๒) นายหนูพันธ์ (ลำดับที่ ๖๕) และพระภิกษุยศ (ลำดับที่ ๕๓) เป็นสมาชิกแต่ไม่ได้เข้าประชุม ๔ ราย คือ นายเสาร์ (ลำดับที่ ๖๖) นายทองใบ (ลำดับที่ ๖๘) นายอ่อน (ลำดับที่ ๖๐) และนายพรหม (ลำดับที่ ๖๒) และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกำแพงเพชร ศรีสะเกษ บุรีรัมย์ และชุมพร แจ้งผลการดำเนินการสอบปากคำ จังหวัดละ ๑ ราย ว่า แต่ละรายไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องและไม่ได้เข้าร่วมประชุม คือ นางชื่น (ลำดับที่ ๑๑๕) นางสาวพูนทรัพย์ (ลำดับที่ ๑๐๒) นางจินดา (ลำดับที่ ๑๑๖) และนางสาวดวงจันทร์ (ลำดับที่ ๕๒) ตามลำดับ รวมทั้งหมด ๑๖ คน ดังนั้น การที่ผู้ถูกร้องแจ้งต่อผู้ร้อง ว่า ในคราวประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๒ มีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน

๑๑๘ คน เป็นสมาชิกพรรค ๑๐๖ คน ผู้สื่อข่าว ๓ คน และผู้สังเกตการณ์ ๘ คน และเมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๗ แจ้งผู้เข้าร่วมประชุมเพิ่มอีก ๓ คน รวมเป็นสมาชิกเข้าร่วมประชุม จำนวน ๑๐๕ คน นั้น เมื่อปรากฏจากการตรวจสอบว่า บุคคลผู้มีรายชื่อในบัญชีผู้เข้าร่วมประชุม มี ๑๖ คน มิได้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรคในครั้งดังกล่าว ประกอบกับผู้ถูกร้องก็ชี้แจงยอมรับว่า ในการจัดการประชุมใหญ่ครั้งนี้ คณะกรรมการบริหารพรรคเชื้อโดยสุจริตว่าผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมดเป็นสมาชิกพรรค และพรรคไม่ได้ขอตรวจบัตรประจำตัวสมาชิกและบัตรประจำตัวประชาชนของสมาชิกพรรค เพียงแต่ขอร้องให้ผู้เข้าร่วมประชุมทุกคนลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานเท่านั้น พรรคจึงไม่อาจทราบได้ว่ารายชื่อและลายมือชื่อของผู้เข้าร่วมประชุมนั้นถูกต้องมากน้อยเพียงใด ดังนั้น การที่คณะกรรมการบริหารพรรค มีหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคให้เป็นไปตามนโยบายพรรค ข้อบังคับพรรคและมติที่ประชุมใหญ่ของพรรค ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ มาตรา ๒๐ บัญญัติไว้ข้างต้น แต่ไม่กระทำหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เป็นเหตุทำให้มีสมาชิกพรรคเข้าประชุมใหญ่พรรคไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรค กรณีจึงฟังได้ตามคำร้องว่า การประชุมใหญ่พรรคผู้ถูกร้อง มีสมาชิกพรรคเข้าร่วมประชุมไม่ถึงจำนวน ๑๐๐ คน ตามข้อบังคับพรรคผู้ถูกร้อง ข้อ ๖๕ และข้อ ๗๐ ดังกล่าวข้างต้น และไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ มาตรา ๒๕ และไม่ถือเป็นการประชุมใหญ่ตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติ ฯ ดังกล่าวด้วย เป็นเหตุให้ยุบพรรคได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบเสียได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคพลังมหาชน

นายศักดิ์ เตชะชาณู

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ